

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi osakeyhtiölain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölakia Euroopan unionin pääoma- ja yritysjärjestelydirektiivien muuttamisesta annetun direktiivin voimaan saattamiseksi. Direktiivin ja lakiehdotuksen tarkoituksena on vähentää yhtiöoikeudellisesta sääntelystä osakeyhtiöille aiheutuvia sulautumis- ja jakautumismenettelyn kustannuksia.

Direktiivissä säädetään muusta kuin rahavastikkeesta annettavasta riippumattoman asiantuntijan lausunnosta osakeyhtiötä perustettaessa ja yhtiön osakepääomaa korotettaessa, sulautumis- ja jakautumissuunnitelman julkistamisesta, velkojen suojasta sulautumisessa ja jakautumisessa, sulautumista ja jakautumista koskevista asiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä, yhtiökokouksen ja hallituksen toimivallan jaosta sulautumisesta ja jakautumisesta päätettäessä sekä eräistä sääntelyltään kevyemmistä yritysjärjestelyistä.

Ehdotetut osakeyhtiölain muutokset koskevat poikkeusta sulautumis- ja jakautumisasiakirjojen laatimisesta tietyissä tilanteissa, yhtiökokousasiakirjojen nähtävänä pitämistä ja lähettämistä sekä yhtiön hallituksen toimivaltaa päättää sulautumisesta tai jakautumisesta tietyissä tilanteissa. Ehdotettuja osakeyhtiölain säännöksiä sovelletaan pääosin kaikkiin osakeyhtiöihin. Osakeyhtiölain yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi ehdotetaan, että yhtiökokousasiakirjojen nähtävänä pitämistä ja lähettämistä koskevia direktiivin vaatimuksia sovelletaan myös muihin kuin sulautumisesta tai jakautumisesta päättäviin yhtiökokouksiin.

Esitys liittyy Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa, mikä velvoittaa saattamaan direktiivin noudattamisen edellyttämät kansalliset säännökset voimaan 30 päivään kesäkuuta 2011 mennessä.

SISÄLLYS

YLEISPERUSTELUT	3
1 Johdanto	3
2 Nykytila.....	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2 Muiden EU-maiden kehitys	4
3 Muutostarve	4
3.1 Pääomadirektiivin muutokset (muutosdirektiivin 1 artikla)	4
3.2 Sulautumisdirektiivin muutokset (muutosdirektiivin 2 artikla).....	5
3.3 Jakautumisdirektiivin muutokset (muutosdirektiivin 3 artikla).....	12
3.4 Rajat ylittävät sulautumiset –direktiivin muutokset (4 artikla).....	16
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	16
3.1 Tavoitteet	16
3.2 Muutosdirektiiviin perustuvat ehdotukset.....	16
3.3 Muut ehdotukset.....	17
4 Esityksen vaikutukset.....	17
4.1 Yleistä	17
4.2 Taloudelliset vaikutukset	17
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset	18
5. Asian valmistelu.....	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	19
1 Lakiehdotusten perustelut	19
Osakeyhtiölaki	19
2 Voimaantulo.....	22
LAKIEHDOTUKSET.....	22

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/109/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, neuvoston direktiivien 77/91/ETY, 78/855/ETY ja 82/891/ETY sekä direktiivin 2005/56/EY muuttamisesta sulautumis- ja jakautumistapauksissa annettavien tietojen ilmoittamista ja asiakirjoja koskevien vaatimusten osalta (jäljempänä muutosdirektiivi), muutetaan seuraavia direktiivejä sulautumis- ja jakautumistapauksissa annettavien tietojen ilmoittamista ja asiakirjoja koskevien vaatimusten osalta:

- Toinen neuvoston direktiivi 77/91/ETY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1976, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytettäessä ja muutettaessa (jäljempänä pääomadirektiivi)
- Kolmas neuvoston direktiivin 78/855/ETY, annettu 9 päivänä joulukuuta 1978, perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden sulautumisesta (jäljempänä sulautumisdirektiivi)
- Kuudes neuvoston direktiivi 82/891/ETY, annettu 17 päivänä joulukuuta 1982, 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla osakeyhtiöiden jakautumisesta (jäljempänä jakautumisdirektiivi)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/56/EY, annettu 26 päivänä lokakuuta 2005, pääomayhtiöiden rajatylittävistä sulautumisista (jäljempänä rajat ylittävät sulautumiset -direktiivi).

Muutosdirektiivin taustalla on Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2007 pidetyssä kokouksessa vahvistetun toimintaohjelman mukainen tavoite vähentää yrityksille aiheutuvia hallinnollisia rasitteita 25 prosenttia vuoteen 2012 mennessä yhteisön yritysten kilpailukyvyn parantamiseksi. Sulautumista ja jakautumista koskeva sääntely yhtiöoikeuden eräänä osana on havaittu alaksi, jolla yrityksille asetetaan useita tiedonantovelvoitteita, joista osa vaikuttaa vanhentuneilta tai liiallisilta. Muutosdirektiivin sääntelyllä näitä velvoitteita tarkistetaan, ja tavoitteena on vähentää yrityksille yhteisössä aiheutuvia hallinnollisia rasitteita sellaiseen vähimmäismäärään, joka kuitenkin on tarpeen yritysten muiden sidosryhmien etujen suojaamiseksi. Oikeustilan muutosten ohella muutosdirektiivin sääntelyllä on pyritty myös sääntelyn selkeyden ja luettavuuden parantamiseen, päällekkäisten ja joissakin tilanteissa tarpeettomien tiedonantovelvollisuuksien yksinkertaistamiseen ja keventämiseen sekä nykyisten teknisten mahdollisuuksien entistä parempaan huomioon ottamiseen.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomessa osakeyhtiöiden sulautumisista ja jakautumisista säädetään osakeyhtiölain (624/2006) 16 ja 17 luvuissa. Mainitut luvut on uusittu osakeyhtiölainsäädännön 1 päivänä syyskuuta 2006 voimaan tulleen kokonaisuudistuksen yhteydessä, jolloin otettiin huomioon pääoma-, sulautumis- ja jakautumisdirektiivin sääntely. Rajat ylittävät sulautumiset -direktiivi on pantu Suomessa täytäntöön osakeyhtiölain muutoksella (1415/2007), joka tuli voimaan 31 päivänä joulukuuta 2007.

Osakeyhtiölain 16 luvussa säädetään sulautumisen määritelmistä ja toteuttamistavoista, sulautumisen peruuntumisesta ja sulautumispäätöksen moittimisesta. Sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitusten on laadittava sulautumissuunnitelma, josta tilintarkastaja antaa lausunnon kullekin sulautumiseen osallistuvalla yhtiöllä. Velkojien suoja sulautumisessa on lain säännöksillä järjestetty osakepääoman alentamisen yhteydessä noudatettavaa menettelyä vastaavasti. Sulautumisesta päättää joko yhtiön hallitus tai yhtiökokous, ja kunkin menettelyyn osallistuvan yhtiön osakkeenomistajien oikeudesta tutustua tarpeellisiin asiakirjoihin säädetään osakeyhtiölain 5 luvun 21 §:n 1 momentin mallia vastaavasti.

Jakautumista koskevat osakeyhtiölain 17 luvun säännökset jakautumismenettelystä vastaavat pääosin sulautumismenettelyn sääntelyä.

Osakeyhtiölain 16 ja 17 luvussa säädetään myös rajat ylittävistä sulautumisista ja jakautumisista. Kansallisen sulautumisen ja jakautumisen sekä rajat ylittävän sulautumisen sääntely perustuvat pääosin niihin direktiiveihin, joita nyt käsillä olevalla muutosdirektiivillä muutetaan.

Voimassa olevan lain yhtenä keskeisenä tavoitteena on tehokkaan ja kilpailukykyisen yritystoiminnan turvaaminen siten, että vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojien asema kuitenkin turvataan riittävästi. Tätä tavoitetta on toteutettu muun muassa erilaisten muotomääräysten ja rajoitusten keventämisillä ja poistamisilla. Osakeyhtiölaissa on myös otettu jo varsin kattavasti huomioon voimassa olevien yritysjärjestelyä koskevien direktiivien sallimat poikkeukset.

Voimassa oleva osakeyhtiölaki täyttää suurimman osan muutosdirektiivin vaatimuksista. Eräitä muutoksia osakeyhtiölakiin on kuitenkin tarpeen tehdä muutosdirektiivin täytäntöön panemiseksi.

2.2 Muiden EU-maiden kehitys

Direktiivin täytäntöönpano on kesken myös muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. [Täydennetään maaliskuussa hankittavien tietojen perusteella]. Ruotsissa on julkaistu syyskuussa 2010 muistio, jossa ehdotetaan direktiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavia muutoksia osakeyhtiölakiin (Ds 2010:32).

3 Muutostarve

3.1 Pääomadirektiivin muutokset (muutosdirektiivin 1 artikla)

Pääomadirektiivin soveltamisala (1 kohta)

Muutosdirektiivissä pääomadirektiivin 1 artiklan 1 kohtaa on muutettu siten, että pääomadirektiiviä sovelletaan Suomessa vain julkisiin osakeyhtiöihin, mikä on Suomen liittymissopimuksen mukaista. Koska direktiivi on vähimmäissääntelyä, sen säännöksiä voidaan edelleen soveltaa myös yksityisiin osakeyhtiöihin, jos sitä pidetään kansallisista syistä tarpeellisena. Voimassa olevassa osakeyhtiölaissa joitakin direktiivin perustuvia säännöksiä sovelletaan myös yksityisiin osakeyhtiöihin (esimerkiksi osakkeiden merkintähinnan apporitimaksua koskevat 2 luvun 8 § ja 9 luvun 14 §). Osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa.

Riippumattoman asiantuntijan lausunto osakeyhtiötä perustettaessa (2 kohta)

Muutosdirektiivissä pääomadirektiivin 10 artiklaan lisättiin uusi 5 kohta, jonka ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta kyseisen artiklan sääntelyä riippumattoman asiantuntijan lausunnosta uuden yhtiön perustamiseen sulautumisen tai jakautumisen kautta, jos sulautumis- tai jakautumissuunnitelmasta laaditaan riippumattoman asiantuntijan lausunto.

Pääomadirektiivin 10 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan tarkoittama sääntelymahdollisuus on jo käytössä voimassa olevassa osakeyhtiölaissa, eikä erillistä riippumattoman asiantuntijan lausuntoa vaadita rekisteröinnin yhteydessä. Tältä osin osakeyhtiölain sääntely täyttää direktiivin vaatimukset. Koska voimassa olevassa laissa ei edellytä kahden erillisen lausunnon laatimista sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä, pääomadirektiivin 10 artiklaan lisättävän 5 kohdan toisen alakohdan poikkeusmahdollisuudella ei ole kansallisen sääntelyn kannalta merkitystä. Osakeyhtiölakia ei ole tarpeen muuttaa muutosdirektiivin tämän kohdan perusteella.

Riippumattoman asiantuntijan lausunto osakepääoman korotuksesta (3 kohta)

Muutosdirektiivissä pääomadirektiivin 27 artiklan 3 kohtaa on muutettu siten, että ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla vaatimatta pääomadirektiivin 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua riippumattoman asiantuntijan lausuntoa merkityn pääoman korottamiseen sulautumisen, jakautumisen taikka julkisen osto- tai vaihtotarjouksen toteuttamiseksi ja korvauksen suorittamiseksi sulautuvan tai jakautuvan yhtiön tai osakkeiden julkisen osto- tai vaihtotarjouksen kohteena olevan yhtiön osakkeenomistajille. Pääomadirektiivin muutetun 27 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan sulautumis- tai jakautumistapauksissa tämä on mahdollista vain, jos järjestelyä koskevasta lakisääteisestä suunnitelmasta laaditaan riippumattoman asiantuntijan lausunto.

Pääomadirektiivin 27 artiklan uuden 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää siitä, että sama yksi tai useampi asiantuntija voi laatia sekä 27 artiklan mukaisen lausunnon että sulautumis- tai jakautumissuunnitelmaa koskevan riippumattoman asiantuntijan lausunnon, mikäli jäsenvaltiot päättävät soveltaa 27 artiklan 2 kohtaa jakautumiseen ja sulautumiseen

Pääomadirektiivin 27 artiklan 3 kohdan ensimmäisen ja toisen alakohdan mukainen poikkeusmahdollisuus on jo otettu huomioon Suomen voimassa olevan osakeyhtiö- ja arvopaperimarkkinalainsäädännössä. Osakeyhtiölakia, arvopaperimarkkinalakia (495/1989) ja valtiovarainministeriön asetusta tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä Euroopan talousalueella hyväksytyn tarjousasiakirjan vastavuoroisesta tunnustamisesta (479/2006) ei tarvitse muuttaa muutosdirektiivin 1 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi.

3.2 Sulautumisdirektiivin muutokset (muutosdirektiivin 2 artikla)

Soveltamisala (1 kohta)

Muutosdirektiivissä sulautumisdirektiiviä on muutettu siten, että sulautumisdirektiiviä sovelletaan Suomessa vain julkisiin osakeyhtiöihin, mikä on Suomen liittymissopimuksen mukaista. Koska direktiivi on vähimmäissääntelyä, sen säännöksiä voidaan edelleen soveltaa myös yksityisiin osakeyhtiöihin. Osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa.

Sulautumissuunnitelman julkistaminen (2 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 2 kohdassa sulautumisdirektiivin sulautumissuunnitelman julkistamista koskevaan 6 artiklaan lisättiin kohdat suunnitelman sähköisestä julkistamisesta. Sähköinen julkistaminen sallitaan kolmella vaihtoehtoisella tavalla.

Voimassa oleva osakeyhtiölaki täyttää muutosdirektiivissä sähköisen keskusjärjestelmän kautta julkistamisen vaihtoehdolle asetetut vaatimukset. Yhtiön omalla verkkosivulla julkistamisen mahdollisuutta ei pidetty muutosdirektiivin valmistelun yhteydessä järjestetyssä kansallisessa kuulemisessa tarpeellisenä. Osakeyhtiölakia, kaupparekisterilakia ja kaupparekisteriasetusta sekä kaupparekisteriä koskevaa maksuperustelainsäädäntöä ei ole tarpeen muuttaa muutosdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Hallituksen toimivalta vastaanottavassa yhtiössä (3 kohta)

Sulautumisdirektiivin 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden lainsäädännössä ei tarvitse vaatia, että vastaanottavan yhtiön yhtiökokouksen on hyväksyttävä sulautuminen, jos artiklan ensimmäisen kohdan a-c alakohdissa luetellut edellytykset täyttyvät.

Muutosdirektiivin 2 artiklan 3 kohdan myötä sulautumisdirektiivin 8 artiklaan lisättiin uusi toinen kohta, jonka mukaan 8 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohtaa (osakkeenomistajan oikeus tutustua sulautumisasiakirjoihin yhtiön kotipaikassa) sovellettaessa sovelletaan sulautumisdirektiivin 11 artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa.

Muutosdirektiivin mukaisista poikkeuksista, jotka koskevat sulautumisen yhteydessä laadittavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita ja tuloslaskelma- ja tasekaavoja, ei ole säädetty osakeyhtiölaissa eikä kirjanpitolaisissa. Voimassa oleva osakeyhtiölaki ja kirjanpitolaki täyttävät muutosdirektiivin 2 artiklan 3 kohdan siltä osin, kuin muutosdirektiivi koskee sulautumisdirektiivin 11 artiklan 2 kohdan soveltamista välitilinpäätökseen. Osakeyhtiölakia ja kirjanpitolakia ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa sulautumisdirektiivin 11 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan sallimien erityisten tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteiden taikka tuloslaskelma- ja tasekaavojen sisällyttämiseksi sulautumisen yhteydessä laadittavaa välitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevaan lainsäädäntöön, koska tämä monimutkaistaisi sääntelyä tarpeettomasti ja ilman vastaavaa hyötyä.

Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:n 1 momentin johdannon mukaan pykälässä tarkoitetut asiakirjat on viivytyksettä lähetettävä osakkeenomistajalle, joka pyytää niitä, sekä asetettava nähtäväksi yhtiökokouksessa. Osakeyhtiölaissa ei ole rajoitettu sitä, millä tavoin asiakirjat voidaan toimittaa niitä pyytävälle osakkeenomistajalle, joten asiakirjat voidaan pyynnöstä toimittaa myös sähköpostilla. Osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa direktiivin säännöksen täytäntöön panemiseksi.

Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:n johdannon mukaan pykälässä luetellut asiakirjat on pidettävä joko yhtiön kotipaikassa tai yhtiön internetsivulla, lähetettävä pyynnöstä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle sekä pidettävä ne nähtävänä yhtiökokouksessa. Voimassa olevan osakeyhtiölain nojalla yhtiöllä ei ole siten mahdollisuutta kieltäytyä lähettämästä pykälässä lueteltuja asiakirjoja, jos osakkeenomistaja niitä pyytää, vaikka asiakirjat olisivat osakkeenomistajan ladattavissa ja tulostettavissa yhtiön internetsivuilta. Osakeyhtiölakia on muutettava siten, että asiakirjoja ei tarvitse lähettää, jos ne voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta.

Johdon kertomukset (4 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 4 kohdassa muutetaan sulautumisdirektiivin 9 artikla, jonka uusi 1 kohta vastaa sisällöltään aiempaa sääntelyä.

Sulautumisdirektiivin 9 artiklan uudessa 2 kohdassa säädetään jakautumisdirektiivin 7 artiklan 3 kohtaa vastaavasti jokaisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen velvollisuudesta ilmoittaa oman yhtiön yhtiökokoukselle ja toisten sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto- tai johtoelimille mahdollisista varojen ja vastuiden olennaisista muutoksista sulautumissuunnitelman laatimispäivän ja yhtiökokouspäivän välillä.

Sulautumisdirektiivin 9 artiklan uudessa 3 kohdassa säädetään lisäksi siitä, että jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa tarkoitettua kertomusta ja/tai 2 kohdassa mainittuja tietoja ei vaadita, jos sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden kaikki osakkeenomistajat ja muiden äänioikeuden antavien arvopaperien haltijat suostuvat siihen.

Osakeyhtiölain säätämisen aikaan voimassa ollut, nykyisen sulautumisdirektiivin 9 artiklan 1 kohtaa asiallisesti vastaava, vanhan sulautumisdirektiivin 9 artikla on pantu täytäntöön osakeyhtiölain 16 luvun 3 §:n 2 momentin säännöksi (erityisesti 2, 4-6, 9 ja 16 kohdassa).

Sulautumisdirektiivin 9 artiklan uudessa 2 kohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa varojen ja vastuiden olennaisista muutoksista voidaan tarkastella erikseen yhtäältä suhteessa yhtiön omaan yhtiökokoukseen sekä toisaalta suhteessa toisiin sulautumiseen osallistuviin yhtiöihin. Osakeyhtiölaissa ei ole nimenomaista vaatimusta muutosten ilmoittamisesta oman yhtiön yhtiökokoukselle ja sulautumiseen osallistuville muille yhtiöille.

Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:n 1 momentin 6 kohta velvoittaa yhtiön johdon pitämään hallituksen selostuksen tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista nähtävänä yhtiön pääkonttorissa tai verkkosivuilla ja yhtiökokouksessa sekä lähettämään ne pyynnöstä osakkeenomistajalle. Mainittu pykälä ei sisällä yhtiön johdon erityistä velvollisuutta ilmoittaa oman yhtiön yhtiökokoukselle taikka toisten sulautumiseen osallistuvien johdolle tai yhtiökokoukselle sanotuista asioista. Kuitenkin osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:n johdon yleisestä huolellisuusvelvollisuudesta seuraa, että yhtiön johdon on ilmoitettava olennaisista muutoksista oman yhtiön yhtiökokoukselle. Osakeyhtiölakiin perustuva johdon yleinen huolellisuusvelvollisuus ei kuitenkaan koske sulautumiseen osallistuvia muita yhtiöitä ja niiden osakkaita ja velkojia. Toiset sulautumiseen osallistuvat yhtiöt saavat tiedon sulautumiseen osallistuvan yhtiön suunnittelemista muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä sulautumissuunnitelmaa koskevan osakeyhtiölain 16 luvun 3 §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella. Tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen jälkeiset yhtiön taloudellisessa tilanteessa tapahtuneet negatiiviset muutokset saattavat kuitenkin olla seurausta yhtiön tai toisten sulautuvien yhtiöiden kannalta ulkoisista syistä, joihin yhtiö tai toiset sulautuvat yhtiöt eivät voi vaikuttaa taikka joiden seurauksia ne eivät voi kohtuudella välttää, mistä yhtiö ei välttämättä tiedota osakeyhtiölain 16 luvun 3 §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella.

Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:n 1 momentin 6 kohdassa ei säännellä sulautumissuunnitelman laatimisen, sulautumisasiakirjojen esillä asettamisen ja yhtiökokouksen välisenä aikana ilmenevien seikkojen ilmoittamisesta sulautumiseen osallistuvalla toisella yhtiöllä. Lain esitöissä kuitenkin todetaan, että jos olennaisia muutoksia tapahtuu asiakirjojen nähtäväksi asettamisen jälkeen, hallituksen saattaa olla tarpeen ilmoittaa muutoksista yhtiökokoukselle ja muille sulautumiseen osallistuville yhtiöille (HE 89/1996 vp, s. 147, HE 109/2005 vp, s. 158). Sulautumissuunnitelma no

myös osakeyhtiölaissa erityisesti säännelty sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden välinen sopimus,¹ minkä vuoksi siihen sovelletaan yleisen sopimusoikeuden mukaista sopimuskumppanien välistä lojaliteettiperiaatteeseen. Tämän toisen sopijapuolen edun huomioon ottamista tarkoittavan periaatteen on oikeuskäytännössä katsottu voivan vaikuttaa olennaista seikkaa koskevan tiedonantovelvollisuuden ulottuvuutta arvioitaessa (esim. KKO 1993:130). Sulautumisdirektiivin 9 artiklan uudessa 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus suhteessa toiseen menettelyyn osallistuvaan yhtiöön voidaan siten mahdollisesti johtaa yleisen sopimusoikeuden lojaliteettiperiaatteesta.

Osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:n johdon huolellisuusvelvollisuus, lain 16 luvun sulautumissäännökset ja sopimusoikeudessa vakiintunut lojaliteettiperiaate täyttävät sulautumisdirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdan ilmoitusvelvollisuuden aktiivista sisältöä koskevat vaatimukset. Osakeyhtiölakia ei siten ole tältä osin välttämätöntä muuttaa sulautumisdirektiivin 9 artiklan muutetun 2 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan jos kaikki sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat tai jos kysymyksessä on tytäryhtiösulautuminen, on mahdollista olla laatimatta täydellistä tilintarkastajan lausuntoa ja laatia ainoastaan tilintarkastajan lausunto siitä, onko sulautuminen omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksun. Sen sijaan osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:ssä lueteltujen asiakirjojen laatimista ja nähtävänä pitämistä koskevien velvollisuuksien osalta osakeyhtiölaissa ei ole säädetty poikkeuksia.

Osakeyhtiölain 16 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan tytäryhtiösulautumiseen ei sovelleta 2 momentin 4–8 eikä 10 kohdan säännöksiä, jotka koskevat:

- ehdotusta sulautumisvastikkeena mahdollisesti annettavien osakkeiden lukumäärästä osakelajeittain;
- ehdotusta mahdollisesta muusta sulautumisvastikkeesta, ehdotusta sulautumisvastikkeen jakautumisesta, vastikkeen antamisen ajankohdasta ja muista vastikkeen antamiseen liittyvistä ehdoista sekä selvitystä näiden perusteista;
- selvitystä tai ehdotusta sulautuvan yhtiön optio-oikeuden ja muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltijan oikeuksista sulautumisessa;
- ehdotusta vastaanottavan yhtiön mahdollisesta osakepääomasta tai sen korotuksesta; sekä
- ehdotusta sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden oman pääoman tai osakkeiden määrään.

Osakeyhtiölaissa ei ole sulautumisdirektiivin 9 artiklan 3 kohtaa kaikilta osin vastaavaa nimenomaista säännöstä.

Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen (5 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 5 kohdassa on muutettu sulautumisdirektiivin 11 artikla sulautumisasiakirjojen nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä. Sulautumisdirektiivin 11 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdat korvataan uudella muotoilulla lisäämällä ko. kohtiin sana ”tarvittaessa”, sillä kyseisissä luettelon kohdissa tarkoitettuja asiakirjoja (c alakohta välitilinpäätöksestä ja d alakohta sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallinto- tai johtoelinten laatimista kertomuksista) ei sulautumisdirektiivin uuden sääntelyn mukaan edellytetä kaikissa sulautumisissa.

¹ *Kyläkallio – Irola – Kyläkallio, Osakeyhtiö, 2008, s. 1166*

Sulautumisdirektiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisättiin uusi alakohta, jonka mukaan 11 artiklan ensimmäisen alakohdan c alakohdassa tarkoitettua välitilinpäätöstä ei vaadita, jos yhtiö julkaisee puolivuotiskatsauksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta (jäljempänä avoimuusdirektiivi), 5 artiklan mukaisesti ja asettaa sen osakkeenomistajien saataville 11 artiklassa säädetyllä tavalla.

Edellä mainittujen sulautumisdirektiivin 11 artiklan muutosten lisäksi muutosdirektiivin sääntelyllä pyritään ottamaan tietoliikenneyhteyksien kehitys tehokkaasti huomioon mahdollistamalla eräät asiakirjojen sähköisen nähtävänä pitämisen ja lähettämisen tavat. Ensinnäkin muutosdirektiivin 2 artiklan 5 kohdan b alakohdassa lisätään sulautumisdirektiivin 11 artiklaan 3 kohtaan (asiakirjojen lähettamisestä pyynnöstä osakkeenomistajalle) toinen alakohta, jonka mukaan jäljennökset asiakirjoista voidaan toimittaa osakkeenomistajalle sähköpostitse, jos tämä on antanut yhtiölle luvan toimittaa tiedot sähköisesti.

Sulautumisdirektiivin 11 artiklaan lisättävän 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan yhtiö vapautetaan vaatimuksesta asettaa sulautumisasiakirjat saataville yhtiön kotipaikassa, jos se pitää ne saatavilla verkkosivustollaan yhtäjaksoisen ajan, joka alkaa vähintään kuukautta ennen päivää, jona sulautumissuunnitelmasta päättävä yhtiökokous on määrä järjestää, ja päättyy aikaisintaan tämän kokouksen päättyessä. Kyseisessä kohdassa säädetään niistä suhteellisuusperiaatteen mukaan arvioitavista vaatimuksista ja rajoituksista, joita jäsenvaltiot saavat asettaa asiakirjojen nähtävänä pitämiselle yhtiön verkkosivuilla.

Asiakirjojen lähettämistä osakkeenomistajan pyynnöstä koskevaa sulautumisdirektiivin 11 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta sulautumisdirektiivin 11 artiklaan lisättävän 4 kohdan toisen alakohdan mukaan, jos yhtiön verkkosivusto antaa osakkeenomistajille koko sulautumisdirektiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajan mahdollisuuden ladata ja tulostaa sulautumisasiakirjoja. Tässä tapauksessa jäsenvaltioille varataan kuitenkin mahdollisuus säätää, että yhtiön on asetettava asiakirjat saataville yhtiön kotipaikassa siten, että ne ovat osakkeenomistajien käytettävissä. Sääntelymahdollisuuden käyttäminen tarkoittaisi, että täysin sähköisessä muodossa tapahtuvaa asiakirjojen nähtävänä pitämistä ja lähettämistä ei sallita.

Sulautumisdirektiivin 11 artiklaan lisätyn 4 kohdan kolmannessa alakohdan perusteella jäsenvaltio voi vaatia yhtiöitä säilyttämään yhtiökokousasiakirjat tietyn ajan yhtiökokouksen jälkeen verkkosivustollaan, sekä määrittää seuraukset sille, että teknisestä tai muusta syystä osakkeenomistajat eivät pääse yhtiön internetsivuille.

Osakeyhtiölain 5 luvun 21–22 §:ssä sekä 16 luvun 11 §:ssä säädetään asiakirjojen nähtävänä pitämisestä ja lähettamisestä sulautumisen yhteydessä. Mainitut lainkohdat eivät sisällä välitilinpäätöksen osalta poikkeusta silloin, kun yhtiö laatii arvopaperimarkkinalain 2 luvun 5 §:n mukaisen osavuotiskatsauksen. Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitaan sulautumissuunnitelma, johon sulautumisdirektiivin 11 artiklassa mainitut johdon selvitykset sisältyvät ja jonka sisältövaatimuksista on mahdollista poiketa tytäryhtiösulautumisen lisäksi osakkaiden yksimielisellä suostumuksella.

Osakeyhtiölaissa ei rajoiteta sulautumisasiakirjojen lähettämistapaa, vaan siinä todetaan, että asiakirjat on viivytyksettä lähetettävä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle (16 luvun 11 §:n 1 momentti). Voimassa olevan lain mukaan asiakirjat on aina lähetettävä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle siinäkin tapauksessa, että asiakirjat olisivat ladattavissa ja tulostettavissa yhtiön

internetsivulla. Osakeyhtiölain perusteella vain pörssiyhtiön on pidettävä sulautumisasiakirjat yhtiön internetsivuilla osakkeenomistajien saatavana myös yhtiökokouksen jälkeen (5 luvun 22 §:n 1 momentti).

Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:ää on muutettava sulautumisdirektiivin 11 artiklan täytäntöön panemiseksi siten, että välitinpäätöksen sijasta saatavana voidaan pitää osavuositarkastus ja että yhtiökokousasiakirjojen lähettämisen vaihtoehtona voi olla niiden pitäminen ladattavana ja tulostettavana yhtiön internetsivuilla. Lisäksi sulautumisasiakirjat pitäisi pitää nähtävänä yhtiökokouksen jälkeen vastaavalla tavalla kuin mitä voimassa olevan lain 5 luvun 22 §:ssä säädetään pörssiyhtiön kokousasiakirjoista. Lisäksi sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi myös 5 luvun 21 §:n 1 momenttia tulisi muuttaa siten, että yhtiökokousasiakirjojen lähettämisen sijasta yhtiö voi pitää asiakirjat ladattavissa ja tulostettavissa internetsivuillaan.

Osakeyhtiölaissa ei rajoiteta asiakirjojen lähettämistä sähköpostitse osakkeenomistajalle, joka on antanut luvan sähköiseen toimittamiseen. Lakia ei siten tarvitse muuttaa sulautumisdirektiivin 11 artiklan 3 kohtaan lisätyn alakohdan täytäntöön panemiseksi.

Velkojainsuoja (6 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 6 kohdalla korvataan sulautumisdirektiivin velkojien suojaa koskevan 13 artiklan 2 kohta. Sanamuodon muutoksesta huolimatta sulautumisdirektiivin 13 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta ei sisällöltään muutu.

Toiseksi, sulautumisdirektiivin 13 artiklan 2 kohtaan lisätyn toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä velkojainsuojan edellytyksistä ja joka tapauksessa varmistettava, että velkojilla on oikeus hakea asianmukaisilta hallinto- tai oikeusviranomaisilta riittäviä takeita edellyttäen, että velkojat voivat uskottavalla tavalla osoittaa, että niiden saatavat ovat sulautumisen vuoksi vaarassa jäädä saamatta eikä kyseiseltä yhtiöltä ole saatu riittäviä takeita. Säännös on samansisältöinen kuin osakepääoman alentamiseen liittyvää velkojiensuojaa koskeva pääomadirektiivin 32 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

Osakeyhtiölain 16 luvun mukainen sulautumisen velkojiensuojamenettely vastaa osakeyhtiölain 14 luvun mukaista osakepääoman alentamiseen sovellettavaa velkojiensuojamenettelyä. Osakeyhtiölain mukainen velkojan vastustusoikeuteen perustuva velkojiensuojamenettely täyttää sulautumisdirektiivin 13 artiklan vaatimukset riittävästä velkojien suojasta. Osakeyhtiölakia ei ole tarpeen muuttaa muutosdirektiivin voimaan saattamiseksi.

Riippumattoman asiantuntijan lausunto (7 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 7 kohdan perusteella kumotaan sulautumisdirektiivin 23 artiklan 4 kohta, jonka mukaan ”Jäsenvaltioiden ei tarvitse soveltaa uuden yhtiön perustamiseen direktiivin 77/91/ETY 10 artiklan säännöksiä muun vastikkeen kuin rahan käyttämisen valvonnasta.” Tässä kumottua poikkeusmahdollisuutta vastaavaa, uuteen pääomadirektiivin 10 artiklan 5 kohtaan sisältyvää säännöstä on edellä käsitelty edellä. Muun vastikkeen kuin rahan käytön valvontaa koskevan sulautumisdirektiivin 23 artiklan 4 kohdan kumoaminen ei edellytä osakeyhtiölain muuttamista.

Tytäryhtiösulautuminen ja siihen sovellettavat sulautumisdirektiivin artikkelit (8 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 8 kohdassa muutetaan sulautumisdirektiivin 24 artiklaa. Kyseinen sulautumisdirektiivin artikla sisältää viittaukset säännöksiin, joita ei sovelleta sulautumisdirektiivin mukaisessa tytäryhtiösulautumisessa. Tytäryhtiöfuusiomenettely on yksinkertaisempi kuin tavallinen sulautumismenettely, koska tytäryhtiösulautumisessa ei tarvitse ottaa huomioon vähemmistönsuojaa. Direktiivin muutos ei vaikuta säännöksen sisältöön, minkä vuoksi osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa muutosdirektiivin tämän kohdan täytäntöön panemiseksi.

Hallituksen toimivalta tytäryhtiösulautumisessa (9 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 9 kohta tarkoittaa sitä, että sulautumisdirektiivin 25 artiklassa jäsenvaltioille tarjottu poikkeusmahdollisuus on muutettu pakottavaksi poikkeukseksi. Vastaanottavan yhtiön velvollisuutta pitää sulautumisasiakirjat osakkeenomistajien saatavana on lisäksi muutettu siten, että asiakirjat voidaan pitää saatavana yhtiön internetsivuilla (sulautumisdirektiivin 11 artiklan uusi 4 kohta ja 25 artiklan muutettu b alakohta).

Osakeyhtiölain 16 luvun 9 §:ssä säädetään toimivaltaisesta elimestä ja päätöksen ajankohdasta sulautumisessa. Vastaanottavan yhtiön kohdalla päätöksen tekee hallitus, jollei yhtiökokousta kutsuta koolle yhden kahdeskymmenesosan osakkeista omistavien vähemmistöosakkaiden vaatimuksesta (osakeyhtiölain 16 luvun 9 §:n 2 momentti). Sulautuvassa yhtiössä sulautumisesta päättää yleensä yhtiökokous. Tytäryhtiösulautumisesta voi kuitenkin päättää sulautuvan yhtiön hallitus. (osakeyhtiölain 16 luvun 9 §:n 1 momentti)

Voimassa oleva osakeyhtiölaki täyttää sulautumisdirektiivin 25 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan vaatimuksen kuukauden määräajasta. Muut sulautumisdirektiivin 25 artiklan ensimmäisen kohdan alakohtien sekä toisen alakohdan säännökset vastaavat edellä sulautumisdirektiivin 8 artiklan osalta esitettyä.

Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:ää sovelletaan kaikkien sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajiin, joten osakeyhtiölaki täyttää sulautumisdirektiivin 25 artiklan asiakirjojen nähtävänä pitämistä ja lähettämistä koskevat vaatimukset. Osakeyhtiölain 16 luvun 11 §:n muutostarvetta on käsitelty edellä.

Osakeyhtiölaki poikkeaa sulautumisdirektiivistä siten, että lain mukaan tytäryhtiösulautumisesta päättää yleensä tytäryhtiön hallitus ja direktiivin mukaan hallitus päättää aina sulautumisesta. Sulautumisdirektiivin 25 artiklan täytäntöön panemiseksi osakeyhtiölain 16 luvun 9 §:n 1 momentin toinen virke on muutettava siten, että tytäryhtiösulautumisesta päättää sulautuvan yhtiön hallitus.

Sulautuvasta yhtiöstä 90% omistavan vastaanottavan yhtiön päätös sulautumisesta (10 kohta)

Muutosdirektiivin 2 artiklan 10 kohdan perusteella muutetun sulautumisdirektiivin 27 artiklan mukaan jäsenvaltio ei saa edellyttää, että vastaanottavan yhtiön yhtiökokous hyväksyy sulautumisen, jos vastaanottavalla yhtiöllä on vähintään 90 prosenttia sulautuvan yhtiön osakkeista tai muista arvopapereista äänioikeuden tuottavista arvopapereista.

Sulautumisdirektiivin 27 artiklaa on muutettu siten, että aiemmin jäsenvaltioiden harkinnassa ollut poikkeusmahdollisuus on muutettu pakottavaksi poikkeukseksi. Toiseksi muutosdirektiivin säännös vähentää pakollisesti osakkeenomistajien nähtävänä pidettäviä asiakirjoja. Kolmanneksi sulautumisasiakirjat voidaan pitää osakkeenomistajien saatavana myös yhtiön internetsivuilla (11 artiklan uusi 4 kohta ja 27 artiklan b alakohta).

Sulautumisdirektiivin 27 artiklan pakottavan sääntelyn täytäntöön panemiseksi osakeyhtiölakia on muutettava siten, että vastaanottavan yhtiön 5%:n määrävähemmistön muodostavat osakkeenomistajat voivat vaatia sulautumispäätöksen tekemistä yhtiökokouksessa vain, jos vastaanottava yhtiö omistaa alle 90% sulautuvan yhtiön osakkeista.

Kevennetty sulautumismenettely vastaanottavan yhtiön omistaessa 90% sulautuvasta yhtiöstä (11 kohta)

Voimassa olevan sulautumisdirektiivin 28 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään yksinkertaisemmasta sulautumismenettelystä, kun vastaanottava yhtiö omistaa kunkin sulautuvan yhtiön yhtiökokouksessa äänioikeuden tuottavista osakkeista vähintään 90 prosenttia ja sulautuvan yhtiön vähemmistöosakkailla on oikeus vaatia osakkeidensa lunastamista käyvästä hinnasta. Voimassa olevan sulautumisdirektiivin 28 artiklan mukaan tällöin ei tarvitse laatia sulautumiseen osallistuvan yhtiön johdon kertomusta sulautumisen perusteluista (9 artikla), riippumattoman asiantuntijan lausuntoa (10 artikla) eikä pitää osakkeenomistajien nähtävänä yhtiökokousasiakirjoja (11 artikla). Muutosdirektiivin 2 artiklan 11 kohdan c alakohdan nojalla sulautumisdirektiivin 28 artiklaan lisättävän toisen kohdan mukaan jäsenvaltion ei kuitenkaan tarvitse soveltaa 28 artiklan ensimmäistä kohtaa yksinkertaisemmasta sulautumisesta, jos jäsenvaltion lain mukaan vastaanottavalla yhtiöllä on oikeus ilman aikaisempaa julkista ostotarjousta vaatia kaikkia sulautuvan yrityksen tai sulautuvien yritysten jäljellä olevien arvopaperien haltijoita myymään kyseiset arvopaperit sille ennen sulautumista käypään hintaan.

Osakeyhtiölain 16 luvussa ei säännellä tilannetta, jossa yhtiö omistaa vähintään 90 %:a sulautuvan yhtiön osakkeista ja muista äänestämiseen oikeuttavista arvopapereista. Tältä osin ei myöskään ole säädetty poikkeuksia yleisistä säännöksistä sulautumismenettelyn ja tiedonantovelvollisuuden osalta. Toisaalta lain 18 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään yli 90% yhtiön kaikista osakkeista ja äänistä omistavan oikeudesta käyvästä hinnasta lunastaa muiden osakkeenomistajien osakkeet. Tämän vuoksi osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa muutosdirektiivin 2 artiklan 11 kohdan täytäntöön panemiseksi.

2.3 Jakautumisdirektiivin muutokset (muutosdirektiivin 3 artikla)

Jakautumissuunnitelman julkistaminen (1 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklassa säädetään jakautumisdirektiivin muutoksista. Jakautumista koskeva kansallinen sääntely on osakeyhtiölain 17 luvussa. Muutosdirektiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään jakautumisdirektiivin 4 artiklan muuttamisesta (jakautumissuunnitelman julkistaminen) edellä käsiteltyä sulautumisdirektiivin 6 artiklan muutosta vastaavasti.

Voimassa oleva kansallinen sääntely jakautumissuunnitelman julkistamisesta PRH:n kaupparekisterin tietojärjestelmässä täyttää jakautumisdirektiivin 4 artiklan uuden kolmannen kohdan ja uuden viidennen kohdan vaatimukset. Myös osakeyhtiölain säännökset suunnitelman julkistamisajankohdasta ja kokouskutsun lähettämisestä täyttävät jakautumisdirektiivin 1 kohdan vaatimukset.

Mahdollisuutta jakautumissuunnitelman julkaisemiseen yhtiön omalla internetsivulla ei pidetty tarpeellisenä kansallisessa kuulemisessa, joka järjestettiin muutosdirektiivin valmistelun yhteydessä. Osakeyhtiölakia, kaupparekisterilakia, kaupparekisteriasetusta ja kaupparekisteriä koskevaa maksuperustelainsäädäntöä ei ole tarpeen muuttaa muutosdirektiivin 3 artiklan 1 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Jakautuvan yhtiön päätös jakautumisesta (2 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan myötä jakautumisdirektiivin 6 artiklaan on lisätty uusi kohta, jonka mukaan 6 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdtaa (osakkeenomistajan oikeus tutustua sulautumisasiakirjoihin yhtiön kotipaikassa) sovelletaan niin, että yhtiö voi pitää asiakirjat nähtävänä internetsivuillaan ja toimittaa asiakirjat niitä pyytävälle myös sähköpostilla.

Jakautumisdirektiivin 6 artikla vastaa asiallisesti sulautumisdirektiivin 8 artiklaa. Myös vastaavat osakeyhtiölain sulautumista ja jakautumista koskevat säännökset ovat identtiset. Osakeyhtiölain 17 luvun 11 §:n johdannon mukaan pykälässä luetellut asiakirjat on pidettävä joko yhtiön kotipaikassa tai yhtiön internetsivulla, lähetettävä pyynnöstä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle sekä pidettävä ne nähtävänä yhtiökokouksessa. Voimassa olevan osakeyhtiölain nojalla yhtiöllä ei ole siten mahdollisuutta kieltäytyä lähettämästä pykälässä lueteltuja asiakirjoja, jos osakkeenomistaja niitä pyytää, vaikka asiakirjat olisivat osakkeenomistajan ladattavissa ja tulostettavissa yhtiön internetsivuilta. Osakeyhtiölakia on muutettava siten, että asiakirjoja ei tarvitse lähettää, jos ne voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta.

Johdon kertomukset (3 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 3 kohdassa jakautumisdirektiivin ns. johdon kertomuksia koskevan 7 artiklan 2 kohdan toinen alakohda korvataan seuraavasti: ”Siinä (viittaa johdon laatimaan kertomukseen jakautumissuunnitelman ja osakkeiden vaihtosuhteen oikeudellisista ja taloudellisista perusteluista, huomautus tässä) on tarvittaessa ilmoitettava sellaisen direktiivin 77/91/ETY 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun asiantuntijalausunnon laatimisesta, joka koskee muun vastikkeen kuin rahan suorittamista vastaanottaville yhtiöille, sekä rekisteri, johon tuo lausunto on talletettava.” Aiemmin voimassa olleesta säännöksestä voimassa olevan jakautumisdirektiivin säännös poikkeaa ainoastaan siten, että siihen on lisätty sana ”tarvittaessa”, sillä alakohdassa mainittua pääomadirektiivin mukaista asiantuntijalausuntoa ei edellytetä, jos jakautumissuunnitelmasta laaditaan riippumattoman asiantuntijan lausunto.

Koska osakeyhtiölaissa edellytetään riippumattoman asiantuntijan lausuntoa vain jakautumissuunnitelmasta, osakeyhtiölakia ei ole tarpeen muuttaa muutosdirektiivin 3 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Riippumattoman asiantuntijan lausunto (4 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan nojalla kumotaan jakautumisdirektiivin 8 artiklan 3 kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että samat asiantuntijat laativat pääomadirektiivin 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lausunnon muusta vastikkeesta kuin rahasta ja 1 kohdan mukaisen lausunnon jakautumissuunnitelmasta. Kumottua kohtaa vastaava säännös lisätään pääomadirektiivin 27 artiklan 3 kohdan kolmanneksi alakohdaksi.

Suomi ei sovelle pääomadirektiivin 27 artiklan 2 kohtaa sulautumiseen ja jakautumiseen, vaan osakeyhtiölaissa edellytetään ainoastaan tilintarkastajan lausunto yritysjärjestelyä koskevasta lakisääteisestä suunnitelmasta. Osakeyhtiölakia ei ole tarpeen muuttaa muutosdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen (5 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 5 kohdassa on muutettu jakautumisdirektiivin 9 artiklaa jakautumisasiakirjojen nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä. Muutokset vastaavat edellä muutosdirektiivin 2 artiklan 5 kohdassa sulautumisdirektiivin 11 artiklaan tehtyjä muutoksia.

Keskeiset osakeyhtiölain muutostarpeet liittyvät jakautumisenkin osalta siihen, että osakeyhtiölaissa ei sallita osavuositarkastuksen esittämistä välitilinpäätöksen sijasta (5 luvun 21–22 § ja 17 luvun 11 §). Toiseksi osakeyhtiölaissa ei sallita yhtiön internetsivuilla ladattavia ja tulostettavia asiakirjoja niiden lähettämisen vaihtoehtona.

Osakeyhtiölain 17 luvun 11 §:ää on muutettava jakautumisdirektiivin muutetun 9 artiklan täytäntöön panemiseksi siten, että osavuositarkastus voidaan asettaa osakkeenomistajien saataville välitilinpäätöksen sijasta. Lisäksi on sallittava asiakirjojen ladattavana ja tulostettavana pitäminen yhtiön internetsivuilla asiakirjojen lähettämisen vaihtoehtona. Lisäksi sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi myös osakeyhtiölain 5 luvun 21 §:ssä tulisi säätää asiakirjojen pitämisestä yhtiön internetsivuilla niiden lähettämisen vaihtoehtona.

Osakeyhtiölaissa ei rajoiteta asiakirjojen lähettämistä sähköpostitse osakkeenomistajalle, minkä vuoksi jakautumisdirektiivin 9 artiklan 3 kohtaan lisätty toinen alakohta asiakirjojen sähköpostitse toimittamisesta ei edellytä osakeyhtiölain muuttamista.

Velkojainsuoja (6 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 6 kohdassa muutettiin jakautumisdirektiivin 12 artiklan 2 kohtaa tavalla, joka vastaa edellä sulautumisdirektiivin 13 artiklan 2 kohdan muutosta. Säännöksen sanamuodon muutos ei vaikuta sen sisältöön.

Toiseksi, jakautumisdirektiivin 12 artiklan 2 kohtaan lisätyn toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä velkojainsuojan edellytyksistä ja joka tapauksessa varmistettava, että velkojilla on oikeus hakea riittäviä takeita asianmukaisilta hallinto- tai oikeusviranomaisilta edellyttäen, että velkojat voivat uskottavalla tavalla osoittaa, että niiden saatavat ovat sulautumisen vuoksi vaarassa jäädä saamatta eikä kyseiseltä yhtiöltä ole saatu riittäviä takeita.

Muutosdirektiivin johdosta velkojiensuoja jakautumisessa on tältä osin samanlainen kuin edellä sulautumisdirektiivin 13 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa sekä pääomadirektiivin 32 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetty osakepääoman alentamiseen sovellettava velkojiensuojamenettely. Osakeyhtiölain mukainen velkojiensuojamenettely täyttää jakautumisdirektiivin 12 artiklan vaatimukset riittävästä velkojen suojasta ja vastaa osakeyhtiölain 14 luvun mukaista osakepääoman alentamiseen sovellettavaa velkojiensuojamenettelyä. Osakeyhtiölakia ei ole tarpeen muuttaa.

Hallituksen toimivalta tytäryhtiöjakautumisessa (7 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 7 kohdalla muutetussa jakautumisdirektiivin 20 artiklassa säädetään hallituksen toimivallasta päättää tietyin edellytyksin jakautumisesta jakautuvassa yhtiössä, kun vastaanottavat yhtiöt yhdessä omistavat kaikki jakautuvan yhtiön osakkeet ja kaikki jakautuvan yhtiön muut arvopaperit, jotka oikeuttavat äänestämään jakautuvan yhtiön yhtiökokouksessa.

Jakautumisdirektiivin entinen 20 artikla oli kirjoitettu jäsenvaltion käytössä olevan poikkeusmahdollisuuden muotoon. Voimassa oleva 20 artikla on pakottavaa sääntelyä.

Osakeyhtiölain 17 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan jakautuvassa yhtiössä jakautumisesta päättää yhtiökokous. Aiemmin voimassa olleen jakautumisdirektiivin 20 artiklan poikkeusmahdollisuutta hallituksen toimivallasta ei siten ole Suomessa pantu täytäntöön.

Kaikkia jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajia kaikenlaisissa jakautumistilanteissa koskeva osakeyhtiölain 17 luvun 11 § täyttää jakautumisdirektiivin 20 artiklan vaatimukset asiakirjojen nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä.

Tilintarkastajan lausunnon laatimatta jättämistä koskeva jakautumisdirektiivin 10 artiklan 1 kohdassa säädetty poikkeusmahdollisuus on osakeyhtiölaissa käytössä (osakeyhtiölain 17 luvun 4 §:n 2 momentti). Jakautumisdirektiivin 7 artiklan edellyttämä hallituksen selvitys sisältyy jakautumissuunnitelmaan, eikä tästä ole säädetty poikkeusta osakeyhtiölain 17 luvun 3 §:ssä.

Osakeyhtiölain 17 luvun 9 §:n 1 momenttia on muutettava siten, että jakautuvassa yhtiössä jakautumisesta päättää kuitenkin hallitus, jos vastaanottavat yhtiöt yhdessä omistavat kaikki jakautuvan yhtiön osakkeet ja optio-oikeudet.

Kokonaisjakautuminen perustettavaan yhtiöön omistussuhteiden säilyessä muuttumattomina (8 kohta)

Muutosdirektiivin 3 artiklan 8 kohdan perusteella muutettiin jakautumisdirektiivin 22 artiklaa, jossa säädetään jakautumisesta perustettavaan yhtiöön. Muutosdirektiivillä muutettiin jakautumisdirektiivin 22 artiklan 5 kohta poikkeusmahdollisuudesta pakottavaksi säännökseksi. Uuden 22 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio ei saa kokonaisjakautumisessa perustettaviin yhtiöihin asettaa jakautumisdirektiivin 7 ja 8 artiklassa ja 9 artiklan 1 kohdan c, d ja e alakohdassa säädettyjä vaatimuksia, jos kunkin uuden yhtiön osakkeet jaetaan jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille heidän omistusosuksiensa suhteessa. Viitatussa 7 artiklassa säädetään yhtiöiden johdon kertomuksista (osakeyhtiölain 17 luvun 3 §), 8 artiklassa riippumattoman asiantuntijan lausunnosta (osakeyhtiölain 17 luvun 4 §) ja 9 artiklassa välitilinpäätöksen, johdon kertomuksen sekä riippumattoman asiantuntijan lausunnon nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä (osakeyhtiölain 17 luvun 11 §).

Voimassa olevassa osakeyhtiölaissa ei edellytetä erillisen pääomadirektiivin 10 artiklassa tarkoitetun asiantuntijalausunnan laatimista uuden yhtiön perustamisessa jakautumisen kautta. Osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa muutosdirektiivin 3 artiklan 8 kohdan a alakohdan täytäntöön panemiseksi.

Voimassa olevassa osakeyhtiölaissa säädetään yksinkertaisemmasta jakautumismenettelystä vain silloin, kun jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat kaikissa vastaanottavissa yhtiöissä saman omistusosuuden ja samat oikeudet kuin jakautuvassa yhtiössä. Tällöin pätevän yhtiökokouksen jakautumista koskevaan päätökseen riittää määräenemmistöpäätös.

Osakeyhtiölain 17 luvun 3 §:ää on muutettava jakautumisdirektiivin 22 artiklan 5 kohdan pakottavan säännöksen täytäntöön panemiseksi siten, että johdon selvitystä ja välitilinpäätöstä ei vaadita jos vastaanottavien yhtiöiden omistus jaetaan jakautuvan yhtiön omistusten suhteessa. Vastaavasti saman luvun 4 §:n 2 momenttia on muutettava siten, että tilintarkastajan lausunnossa on otettava kantaa vain vastaanottavan yhtiön velkojen maksuun, jos vastaanottavien yhtiöiden omistus jaetaan jakautuvan yhtiön omistusten suhteessa. Lisäksi saman luvun 11 §:ää on muutettava siten, että tilinpäätöstä, johdon selvitystä ja tilintarkastajan lausuntoa ei tarvitse pitää osakkeenomistajien nähtävänä edellä tarkoitetussa tapauksessa.

2.4 Rajat ylittävät sulautumiset –direktiivin muutokset (4 artikla)

Muutosdirektiivin 4 artiklassa säädetään rajat ylittävät sulautumiset -direktiivin muutoksista.

Sulautumissuunnitelman julkistaminen rajat ylittävissä menettelyissä (1 kohta)

Muutosdirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa muutettiin rajat ylittävät sulautumiset -direktiivin 6 artiklaa sulautumissuunnitelman julkistamisesta. Muutos vastaa edellä käsiteltyjä sulautumisdirektiivin 6 artiklan ja jakautumisdirektiivin 4 artiklan muutoksia.

Sulautumissuunnitelman julkistaminen PRH:n sähköisen keskusjärjestelmän kautta täyttää rajat ylittävät sulautumiset -direktiivin muutetun 6 artiklan vaatimukset. Yhtiön omalla verkkosivustolla tapahtuvan julkistamisen mahdollistavaa säännöstä ei pidetty tarpeellisenä direktiivin valmistelun aikaisessa kansallisessa kuulemisessa. Osakeyhtiölakia ja kaupparekisterilainsäädäntöä ei tarvitse muuttaa.

Yksinkertaisempi sulautumismenettely (2 kohta)

Muutosdirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa rajat ylittävät sulautumiset -direktiivin 15 artiklan 2 kohtaa muutetaan ensiksikin siten, että muutosdirektiivin 1 artiklassa (pääomadirektiivin muutokset) ja 2 artiklassa (sulautumisdirektiivin muutos) ehdotettujen muutosten perusteella jäsenvaltiot eivät enää kaikissa tapauksissa voi vaatia riippumattoman asiantuntijan lausuntoja. Toiseksi voimassa olevassa rajat ylittävät sulautumiset -direktiivissä otetaan aiempaa paremmin huomioon tilanne, jossa sulautuvia yhtiöitä on useita ja ne kuuluvat saman jäsenvaltion lainsäädännön alaisuuteen.

Voimassa olevan osakeyhtiölain 16 luvun 23 §:n 2 momentti kattaa muutosdirektiivin 4 artiklan 2 kohdan tarkoittaman tilanteen, jossa riippumattoman asiantuntijan lausunto laaditaan sen lainsäädännön perusteella, jonka alaisia kaikki tai useat sulautuvat yhtiöt ovat. Osakeyhtiölakia ei tarvitse muuttaa muutosdirektiiviin perustuvan rajat ylittävät sulautumiset -direktiivin muutoksen vuoksi.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on muutosdirektiivin paneminen täytäntöön. Yhteisön oikeuden vaatimus selkeästä ja tehokkaasta direktiivin täytäntöön panosta edellyttää, että direktiivi pannaan täytäntöön samantasoisilla säännöksillä kuin vastaavia seikkoja koskeva kansallinen sääntely. Lisäksi tavoitteena on säilyttää yksityisiä ja julkisia osakeyhtiöitä koskevan sääntelyn yhdenmukaisuus siltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista.

3.2 Muutosdirektiiviin perustuvat ehdotukset

Muutosdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan osakeyhtiölain muuttamista siten, että tytäryhtiösulautumisessa sulautuvan yhtiön hallitus voi aina päättää sulautumisesta. Lisäksi ehdotetaan, että yhtiön ei tarvitse lähettää sulautumisasiakirjoja niitä pyytävälle osakkeenomistajalle, jos asiakirjat voi ladata ja tulostaa yhtiön verkkosivuilta. Ehdotuksen mukaan yhtiö voi välitilinpäätöksen sijasta pitää nähtävänä ja lähettää arvopaperimarkkinalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettua osavuositarkastuksen kuluvan tilikauden kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta.

Jakautumista koskevia osakeyhtiölain säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tytäryhtiöjakautumisen omistusvaatimuksen täytyessä jakautuvan yhtiön hallitus päättää jakautumisesta. Jakautumisasiakirjojen nähtävänä pitämisen ja lähettämisen sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi sulautumisasiakirjojen sääntelyä vastaavasti. Lisäksi jakautumissuunnitelmaa, tilintarkastajan lausuntoa ja jakautumisasiakirjoja koskeviin pykäliin ehdotetaan lisättäväksi kevennettyä menettelyä tarkoittavat säännökset, kun perustettavaan yhtiöön jakautumisen yhteydessä jakautuvan yhtiön osakkeenomistajien omistusosuudet ja muut oikeudet säilyvät ennallaan.

3.3 Muut ehdotukset

Osakeyhtiölain 5 luvun 21 §:ssä säädetään yleisesti yhtiökokousasiakirjojen nähtävänä pitamisestä ja lähettamisestä. Lain 16 ja 17 luvussa on erityissäännöksiä asiakirjojen nähtävänä pitamisestä ja lähettamisestä. Sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi osakeyhtiölain 5 luvun 21 §:n 1 momentin säännöksiä nähtävänä pitamisestä ja lähettamisestä ehdotetaan muutettavaksi samalla tavalla kuin mitä 3.2. kohdassa ehdotetaan sulautumis- ja jakautumisasiakirjojen osalta (16 luvun 11 §:n 1 momentti ja 17 luvun 11 §:n 1 momentti). Toisaalta asiakirjojen nähtävänä pitämistä ja lähettämistä koskevaa 5 luvun 21 §:ään perustuvaa yleistä määräaikaa ei ehdoteta pidennettäväksi.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Yleistä

Osakeyhtiölain säännökset sulautumisesta ja jakautumisesta perustuvat pääosin sulautumis- ja jakautumisdirektiiviin ja direktiiveissä sallitut poikkeukset on otettu pääosin huomioon jo voimassa olevassa laissa. Tämän vuoksi muutosdirektiivi ei muuta olennaisesti kansallista oikeustilaa. Joiltakin osin yhtiö voi edelleen toimia vaihtoehtoisesti voimassa olevan lain mukaisesti. Viimeksi mainitulta osin on ehdotuksella voi olla vain myönteisiä vaikutuksia yhtiöiden kannalta.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Komission vaikutusarvion mukaan johdon kirjallista selvitystä, riippumattoman asiantuntijan lausuntoa ja välitilinpäätöstä koskevien vaatimusten muuttamisella saavutettu kokonaissäästö voi olla 7,12 miljoonaa euroa vuodessa. Mainittu kustannussäästö voi toteutua jäsenvaltiossa, jossa edellä mainittuihin tietojen ilmoittamista koskeviin vaatimuksiin liittyviä optioita ei ole pantu täytäntöön. Suomessa säästön on arvioitu olevan enintään EU-jäsenvaltioiden keskitasoa. Tämä johtuu siitä, että osakeyhtiölaissa on jo varsin kattavasti otettu huomioon voimassa olevien direktiivien sallimat poikkeukset ja osakeyhtiölaissa sallitaan asiakirjojen julkistaminen sähköisessä muodossa. Mahdollisuus pitää nähtävänä ja pyydetäessä lähettää osavuosikatsaus kuluva tilikauden kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta välitilinpäätöksen sijaan mahdollistaa välitilinpäätöksen tilintarkastuskustannuksia vastaavan säästön. Käytännössä säännös vähentää lähinnä pörssiyhtiöiden kustannuksia.

Sulautumis- tai jakautumissuunnitelman julkistamista ja osakkeenomistajan tiedonsaantioikeutta (oikeus tutustua asiakirjoihin ja saada niistä pyydetäessä jäljennöksiä) koskevista direktiivimuutoksista kertyvä säästö voi komission arvion mukaan olla yli 3,5 miljoonaa euroa. Tätä säästösummaa suhteessa Suomeen arvioitaessa huomattava on, että Suomessa voimassa oleva lainsäädäntö täyttää jo direktiivin vaatimukset suunnitelman julkistamisesta sähköisen keskusjärjestelmän kautta siten, että julkistamisesta ei peritä yritykseltä erillistä maksua.

Osakkeenomistajan tiedonsaantioikeutta koskevalla muutoksella Suomessa saavutettava säästö jäänee komission arvioon nähden varsin vähäiseksi, koska osakeyhtiölaissa sallitaan asiakirjojen toimittaminen sähköisessä muodossa. Toisaalta osakkeenomistajan suostumuksesta riippumattoman kokonaan sähköisen tiedottamisen mahdollistava asiakirjojen verkkosivuilla ladattavana ja tulostettavana pitäminen muodostaa ainoastaan vaihtoehtoisen tavan asiakirjojen toimittamiseksi osakkeenomistajille, eikä yrityksiltä tältä osin voida edellyttää kustannustehokkaimman tavan noudattamista. Oletettavaa onkin, että uudesta tiedonantotavasta huolimatta osa yrityksistä toimittaa tiedot edelleen paperiasiakirjoina omiin viestintä- ja markkinointitarkoituksiinsa perustuen.

Komission arvion mukaan, jos yritykset voisivat kaikissa jäsenvaltioissa käyttää hyväkseen direktiivien sallimia poikkeuksia velvollisuudesta järjestää yhtiökokous ja tiedottaa osakkeenomistajia menettelystä silloin, kun menettely toteutetaan konserniyhtiöiden kesken, mahdolliset kustannussäästöt olisivat 153,5 miljoonaa euroa vuodessa. Suomessa säästö olisi kuitenkin vähäinen, koska osakeyhtiölaissa on otettu kattavasti huomioon elinkeinoelämän tarkoituksenmukaisena pitämien rakennejärjestelyiden osalta direktiiveissä sallitut poikkeukset.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Lakiesityksellä voi olla myönteisiä tietoyhteiskuntavaikutuksia siltä osin kuin se lisää kansalaisten osallistumis- tai vaikutusmahdollisuuksia tietotekniikan välityksellä sekä tarjoaa vaihtoehdon henkilön fyysistä läsnäoloa edellyttävälle asioinnille. Tässä suhteessa osakeyhtiölain asiakirjojen sähköistä julkistamista ja nähtävänä pitämistä koskevat säännökset mahdollistavat jo varsin pitkälle nykyisten teknisten mahdollisuuksien hyödyntämisen.

Muutosdirektiivin pakottavan säännöksen mukaan yhtiöille annettava mahdollisuus pitää menettelyyn liittyviä asiakirjoja verkkosivuillaan ladattavana ja tulostettavana, jolloin asiakirjoja ei tarvitse lähettää paperiversioina niitä pyytävälle osakkeenomistajalle, mahdollistaa yhtiölle kokonaan sähköisessä muodossa tapahtuvaan tiedottamiseen siirtymisen.

5. Asian valmistelu

Oikeusministeriössä virkatyönä laaditusta arviomuistiosta (OM XXXXX) järjestettiin laaja lausuntokierros maaliskuussa 2011. Lausuntopalautteen mukaan (Lausuntoyhteenveto OM XXXXX)-Hallituksen esitys on laadittu virkatyönä arviomuistion ja siitä saadun palautteen perusteella.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

Osakeyhtiölaki

5 luku Yhtiökokous

21 § Kokousasiakirjat, niiden nähtävänä pitäminen ja lähettäminen. Pykälässä säädetään kokousasiakirjojen nähtävä pitamisestä ja lähettämisestä niitä pyytävälle osakkeenomistajille. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi siten, että asiakirjoja ei enää tarvitse lähettää osakkeenomistajalle, jos asiakirjat voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta. Ehdotus vastaa sulautumis- ja jakautumisdirektiivien muutosten täytäntöön panemiseksi ehdotettavaa lain 16 luvun 11 §:n 1 momentin ja 17 luvun 11 §:n 1 momentin muutosta.

16 luku Sulautuminen

9 § Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta. Pykälässä säädetään sulautumispäätöksen tekemiseen toimivaltaisesta yhtiön toimielimestä. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että saman luvun 2 §:n 2 momentissa määritellystä tytäryhtiösulautumisesta päättää aina sulautuvan yhtiön hallitus. Muutoksella pannaan täytäntöön muutosdirektiivin 2 artiklan 9 kohta, jolla julkisia osakeyhtiöitä koskevan sulautumisdirektiivin 25 artikla muutetaan poikkeusmahdollisuudesta pakottavaksi säännökseksi. Yksityisten osakeyhtiöiden osalta muutosta ehdotetaan sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaanottavassa yhtiössä osakkeenomistajien määrävähemmistö voi vaatia sulautumispäätöksen tekemistä yhtiökokouksessa vain, jos vastaanottava yhtiö omistaa vähemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa sulautuvan yhtiön osakkeista. Ehdotuksella pannaan täytäntöön muutosdirektiivin 2 artiklan 10 kohdassa muutettu sulautumisdirektiivin 27 artikla.

11 § Asiakirjojen nähtävä pitäminen ja lähettäminen. Pykälässä säädetään sulautumisasiakirjojen pitamisestä osakkeenomistajien nähtävänä kaikissa sulautumiseen osallistuvissa yhtiöissä sekä niiden lähettämisestä osakkeenomistajalle ja esittämisestä yhtiökokouksessa. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että sulautumisasiakirjojen lähettämistä koskeva säännös siirretään muutettuna uuteen 2 momenttiin. Lisäksi momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että välitilinpäätöksen sijasta yhtiö voi pitää nähtävänä osavuosikatsauksen. Viimeksi mainittua muutosta ehdotetaan muutosdirektiivin 2 artiklan 5 kohdan a alakohdassa sulautumisdirektiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisätyn alakohdan panemiseksi täytäntöön.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *2 momentti* siten, että nykyinen 2 momentti siirretään 3 momentiksi. Uudessa momentissa säädetään asiakirjojen toimittamisesta osakkeenomistajalle. Uuden 2 momentin säännökset sulautumisasiakirjojen lähettämisestä osakkeenomistajalle poikkeavat voimassa olevasta 1 momentin säännöksestä siten, että voimassa olevasta laista poiketen siten, että asiakirjoja ei tarvitse lähettää, jos ne voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta. Muutosta ehdotetaan muutosdirektiivin 2 artiklan 5 kohdan c alakohdan täytäntöön panemiseksi. Sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi ehdotetaan, että uusia säännöksiä sovelletaan kaikkiin osakeyhtiöihin.

17 luku Jakautuminen

3 § Jakautumissuunnitelma. Pykälässä säädetään jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitusten laatiman jakautumissuunnitelman vähimmäissisällöstä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *3 §:n 2 momentin 9 kohdassa* tarkoitettua selvitystä jakautuvan yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta, jos perustettavien vastaanottavien yhtiöiden omistus jaetaan samassa suhteessa kuin osakkeenomistajat omistavat kokonaisjakautumisessa purkautuvan jakautuvan yhtiön. Ehdotuksella pannaan täytäntöön muutosdirektiivin 3 artiklan 8 kohdan b alakohdassa muutetun jakautumisdirektiivin 22 artiklan 5 kohta. Sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi ehdotetaan, että poikkeusta sovelletaan myös yksityisiin osakeyhtiöihin.

4 § Tilintarkastajan lausunto. Pykälässä säädetään lausunnosta, jonka tilintarkastaja antaa jakautumiseen osallistuville yhtiöille jakautumisvastikkeesta sekä vastaanottavassa yhtiössä velkojen maksun mahdollisesta vaarantumisesta. Pykälässä tarkoitettuun lausuntoon liittyy myös vastaanottavalle yhtiölle siirtyvän omaisuuden arviointi. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilintarkastajan lausuntoa ei tarvita lainkaan kokonaisjakautumisessa perustettaviin yhtiöihin, jos kaikki vastaanottavien yhtiöiden osakkeet jaetaan samassa suhteessa kuin jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat omistavat menettelyssä purkautuvan yhtiön. Ehdotuksen tarkoituksena on direktiivin 3 artiklan 8 kohdan b alakohdassa muutetun jakautumisdirektiivin 22 artiklan 5 kohdan paneminen täytäntöön. Sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi ehdotetaan, että poikkeussäännöstä sovelletaan myös yksityisiin osakeyhtiöihin.

9 § Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta. Pykälässä säädetään jakautumisesta päättävästä yhtiön toimielimestä. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos vastaanottavat yhtiöt omistavat kaikki jakautuvan yhtiön osakkeet ja optio-oikeudet, jakautuvassa yhtiössä hallitus päättää jakautumisesta. Ehdotuksen mallina on käytetty voimassa olevan lain 16 luvun 2 §:n 2 momentista ilmenevää tytäryhtiösulautumisen määritelmää. Ehdotusta sovelletaan julkisten osakeyhtiöiden lisäksi yksityisiin osakeyhtiöihin sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi. Muutoksen tarkoituksena on panna täytäntöön direktiivin 3 artiklan 7 kohta, jolla jakautumisdirektiivin 20 artikla muutettiin pakottavaksi säännökseksi. Vähemmistöosakkeenomistajien suojaksi säädettyä osakkeenomistajien oikeutta vaatia yhtiökokouksen kutsumista koolle päättämään jakautumisesta ei sovelleta momentissa tarkoitettuun tytäryhtiöjakautumiseen.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaanottavassa yhtiössä osakkeenomistajien määrävähemmistö voi vaatia jakautumispäätöksen tekemistä yhtiökokouksessa vain, jos vastaanottava yhtiö omistaa vähemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa jakautuvan yhtiön osakkeista. Ehdotus vastaa sisällöltään sulautumispäätöksen osalta edellä 16 luvun 9 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta.

11 § Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen. Pykälässä säädetään jakautumisasiakirjojen pitämisestä osakkeenomistajien nähtävänä kaikissa jakautumiseen osallistuvissa yhtiöissä sekä asiakirjojen lähettämisestä osakkeenomistajalle ja esittämisestä yhtiökokouksessa. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että jakautumisasiakirjojen lähettämistä koskeva säännös siirretään muutettuna uuteen 2 momenttiin. Lisäksi momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että välitilinpäätöksen sijasta yhtiö voi pitää nähtävänä osavuosikatsauksen. Viimeksi mainittua muutosta ehdotetaan muutosdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan a alakohdassa jakautumisdirektiivin 9 artiklan 1 kohtaan lisättävän alakohdan panemiseksi täytäntöön.

Uudessa 2 momentissa säädetään poikkeuksista yhtiön velvollisuuteen pitää nähtävänä ja pyydettyä lähettää 1 momentin luettelon 3 kohdassa tarkoitetut välitilinpäätösasiakirjat tai osavuosikatsaus. Muutosdirektiivin 3 artiklan 8 kohdan b alakohdassa muutetun jakautumisdirektiivin 22 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio ei saa vaatia välitilinpäätöksen nähtävänä pitämistä ja lähettämistä osakkeenomistajille sellaisessa kokonaisjakautumisessa perustettaviin yhtiöihin, joiden osakkeet jaetaan samassa suhteessa kuin osakkaat omistavat jakautuvan yhtiön

Uuden 3 momentin säännökset jakautumisasiakirjojen lähettämisestä osakkeenomistajalle poikkeavat voimassa olevasta 1 momentin säännöksestä siten, että voimassa olevasta laista poiketen siten, että asiakirjoja ei tarvitse lähettää, jos ne voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta. Muutosta ehdotetaan muutosdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan c alakohdan täytäntöön panemiseksi. Sääntelyn yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi ehdotetaan, että uusia säännöksiä sovelletaan kaikkiin osakeyhtiöihin.

2 Voimaantulo

Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 30 päivään kesäkuuta 2011 mennessä.

LAKIEHDOTUKSET

Osakeyhtiölaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 21 §:n 1 momentti, 16 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentti ja 11 §:n 1 momentti sekä 17 luvun 4 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 ja 2 momentti ja 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 5 luvun 21 §:n 1 momentti laissa 585/2009 ja 17 luvun 4 §:n 2 momentti laissa 461/2007, *lisätään* 16 lukuun, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, luvun 11 §:ään uusi 2 momentti siten, että 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä 17 lukuun, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, luvun 3 §:ään uusi 3 momentti ja 11 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

5 luku

Yhtiökokous

21 §

Kokousasiakirjat, niiden nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Päätösehdotukset sekä, jos kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus on vähintään viikon ajan ennen kokousta pidettävä osakkeenomistajien nähtävänä yhtiön pääkonttorissa tai internetsivuilla, sekä asetettava nähtäväksi yhtiökokouksessa. *Kokousasiakirjat on viivytyksettä lähetettävä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle, jos asiakirjoja ei voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta.*

16 luku

Sulautuminen

9 §

Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta

Sulautuvassa yhtiössä sulautumisesta päättää yhtiökokous. Tytäryhtiösulautumisesta *päättää kuitenkin* sulautuvan yhtiön hallitus.

Vastaanottavassa yhtiössä sulautumisesta päättää hallitus. *Jos vastaanottavalla yhtiöllä on vähemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa sulautuvan yhtiön osakkeista, sulautumisesta päättää kuitenkin yhtiökokous, jos sitä vaativat osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kahdeskymmenesosa yhtiön osakkeista.*

11 §

Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen sulautumisesta päättävää yhtiökokousta ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta lähtien pidettävä osakkeenomistajan nähtävänä kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön pääkonttorissa tai *internetsivuilla* sekä asetettava nähtäväksi yhtiökokouksessa:

- 1) sulautumissuunnitelma;
- 2) kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön kolmen viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset;
- 3) jos sulautumiseen osallistuvan julkisen osakeyhtiön viimeisen tilikauden päättymisestä on kulunut sulautumissuunnitelman allekirjoituspäivään mennessä yli kuusi kuukautta, yhtiön tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus päivältä, joka ei saa olla kolmea kuukautta sulautumissuunnitelman allekirjoituspäivää aiempi, *tai arvopaperimarkkinalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettu osavuosikatsaus viimeisen tilikauden jälkeiseltä kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta*;
- 4) kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön viimeisen tilikauden jälkeen mahdollisesti tekemät varojen jakamista koskevat päätökset;
- 5) kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön viimeisen tilikauden jälkeen laaditut osavuosikatsaukset;
- 6) hallituksen selostus tilinpäätöksen tai osavuosikatsauksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista; sekä
- 7) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto sulautumissuunnitelmasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on viivytyksettä lähetettävä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle, jos asiakirjoja ei voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta.

17 luku

Jakautuminen

3 §

Jakautumissuunnitelma

Jos kaikki jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat tai kokonaisjakautumisessa perustettaviin yhtiöihin jokaisen vastaanottavan yhtiön kaikki osakkeet annetaan jakautumisvastikkeena jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille heidän omistustensa suhteessa, ei sovelleta 2 momentin 2, 6 ja 9 kohtaa.

4 §

Tilintarkastajan lausunto

Jos kaikki jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat, riittää lausunto siitä, onko jakautuminen omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksun. *Lausuntoa ei tarvitse antaa kokonaisjakautumisessa perustettaviin yhtiöihin, jos jokaisen vastaanottavan yhtiön kaikki osakkeet annetaan jakautumisvastikkeena jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille heidän omistustensa suhteessa.*

9 §

Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta

Jakautuvassa yhtiössä jakautumisesta päättää yhtiökokous. *Jakautumisesta päättää kuitenkin jakautuvan yhtiön hallitus, jos jakautumiseen osallistuvat yhtiöt omistavat kaikki jakautuvan yhtiön osakkeet sekä mahdolliset optio-oikeudet ja muut osakkeisiin oikeuttavat erityiset oikeudet.*

Vastaanottavassa yhtiössä jakautumisesta päättää hallitus. *Jos vastaanottavalla yhtiöllä on vähemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa sulautuvan yhtiön osakkeista, jakautumisesta päättää kuitenkin yhtiökokous, jos sitä vaativat osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kahdeskymmenesosa yhtiön osakkeista.*

11 §

Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen jakautumisesta päättävää yhtiökokousta ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta lähtien pidettävä osakkeenomistajan nähtävänä kunkin jakautumiseen osallistuvan yhtiön pääkonttorissa tai *internetsivuilla*, sekä asetettava nähtäväksi yhtiökokouksessa.

1) jakautumissuunnitelma;

2) kunkin jakautumiseen osallistuvan yhtiön kolmen viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätökset, toimintakertomukset ja tilintarkastuskertomukset;

3) jos jakautumiseen osallistuvan julkisen osakeyhtiön viimeisen tilikauden päättymisestä on kulunut jakautumissuunnitelman allekirjoituspäivään mennessä yli kuusi kuukautta, yhtiön tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus päivältä, joka ei saa olla kolmea kuukautta jakautumissuunnitelman allekirjoituspäivää aiempi, tai arvopaperimarkkinalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettu osavuositarkastus viimeisen tilikauden jälkeiseltä kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta;

- 4) kunkin jakautumiseen osallistuvan yhtiön viimeisen tilikauden jälkeen mahdollisesti tekemät varojen jakamista koskevat päätökset;
- 5) kunkin jakautumiseen osallistuvan yhtiön viimeisen tilikauden jälkeen laaditut osavuositarkastukset;
- 6) hallituksen selostus tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen jälkeisistä yhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista; sekä
- 7) 4 §:ssä tarkoitettu lausunto jakautumissuunnitelmasta.

Jos kaikki jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat siihen tai kokonaisjakautumisessa perustettaviin yhtiöihin jokaisen vastaanottavan yhtiön kaikki osakkeet annetaan jakautumisvastikkeena jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille heidän omistustensa suhteessa, 1 momentin 3 kohtaa ei sovelleta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on viivytyksettä lähetettävä niitä pyytävälle osakkeenomistajalle, jos asiakirjoja ei voi ladata ja tulostaa yhtiön internetsivuilta.

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä kesäkuuta 2011
